

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJKR 2023; 9(2): 44-47

© 2023 IJKR

www.kannadajournal.com

Received: 14-02-2023

Accepted: 16-03-2023

Dr. Satish G Naik

Mahime, Post: Gerusoppa, TQ:

Honnavar, Uttara, Kannada,

Pin Code - 581384, India

ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ನಾಟಕಗಳ ರೂಪಾಂತರದ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ. ಸತೀಶ ಜಿ ನಾಯ್ಕ

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ, ಅನುವಾದ, ರೂಪಾಂತರ, ಅಳವಡಿಕೆ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಭಾವಗ್ರಹಣ- ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪೂರ್ವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರೀತಿಗೂ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರೀತಿಗೂ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂತರಗಳ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಚರ್ಚೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂತರಗಳಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. 'ಭಾಷಾಂತರ'ವೆಂದರೆ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು, ಎರಡು ಭಾಷಿಕ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಒಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. 'ರೂಪಾಂತರ'ವೆಂದರೆ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ, ಸತ್ಯಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು. ಇಲ್ಲಿ 'ಭಾಷಾಂತರ'ವೇ ಇರಲಿ ಅಥವಾ 'ರೂಪಾಂತರ'ವೇ ಇರಲಿ ಅದು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗೂ ಕಲೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಆಧುನಿಕಯುಗ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳ ಭಾಷಾಂತರದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿಯರ ನಾಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ನಲ್ಲಿ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡವು. ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಒಂದೇ ನಾಟಕ ಹಲವು ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ, ಹಲವು ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾಷಾಂತರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದುಂಟು.

"19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ನಾಗರಿಕತೆ, ಐಹಿಕ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮತ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನವೀನ ಜ್ಞಾನದ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಂತೆಯೇ ಹೊಸರುಚಿಯನ್ನೂ ಕಲಿತು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾಷಾಂತರಗಳೂ ಅನುವಾದಗಳೂ ಸ್ವಂತ ಕವಿತೆಗಳೂ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯರೂಪಗಳೂ ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸುಗಳೂ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಿಯರಾದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸುಲಭವಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ."¹ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಭಾಷಾಂತರದ ಪಾತ್ರವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಹಿನಿಯು ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳಲು ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಾಲದೆಂದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅನುವಾದ ಪರಂಪರೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಗೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು.

Corresponding Author:

Dr. Satish G Naik

Mahime, Post: Gerusoppa, TQ:

Honnavar, Uttara, Kannada,

Pin Code - 581384, India

¹ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಂ.6, ಭಾಗ, ಪು.85

ಆದರೆ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜ್ಞಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲ ಸಿ.ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಅವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ಒಥೆಲೋ' ನಾಟಕವನ್ನು 'ಶೂರಸೇನ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂದು ರೂಪಾಂತರಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶಿಯ, ರತ್ನಾವಳಿ ನಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟಕ ಉತ್ತರ ರಾಮಚರಿತ ನಾಟಕಂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲತಿ ಮಾಧವ, ಕರ್ನಾಟಕ ಚಂಡಕೌಶಿಕ ನಾಟಕಂ, ಹರ್ಷಚರಿತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಳಿದಾಸನ 'ಶಾಕುಂತಲ' ನಾಟಕವನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಕುಂತಲ'ವೆಂದು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಭಾಷಾಂತರದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಭಾಷಾಂತರದ ಪರಂಪರೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, 'ಪರಭಾಷೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸತ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು', ಹಾಗೂ 'ಪರಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರವಲುತಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ತನವನ್ನು ನೀಡುವುದು'. ಇದು ಬಹುತೇಕ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎಲ್ಲ ಭಾಷಾಂತರ ಪಠ್ಯಗಳ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಕೀಲರು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದರು. ಅವರು ನಾಟಕ ಅಥವಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂಶಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಉತ್ತೇಜನವಾದರೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಬಿಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವುದು, ಅದು ಇಂತಹ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಾನುವಾದಗಳ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಹೆಸರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾದುದು. ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ಮ್ಯಾಕ್ಬೆತ್' ನಾಟಕವನ್ನು 'ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ', (1895) 'ಎ ಮಿಡ್ ಸಮರ್ ನೈಟ್ ಡ್ರೀಮ್' ನಾಟಕವನ್ನು 'ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನಿಯ' (1896) ಎಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಕೃತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪದ್ಯ ನಾಟಕಗಳು, 'ಬ್ಯಾಂಕ್‌ವರ್ಸ್' ರೂಪದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವು. ಗೌಡರು ಅವುಗಳನ್ನು ಗದ್ಯಾತ್ಮಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಮೂಲದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿ ಗದ್ಯವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಎಂದರೆ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಭಾವ. ಆತನ ಬರಹವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಎಂದರೆ 'Translators are murderers' ಎಂಬ ಸಾಮತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಇಟ್ಟಂತೆ ಎಂದು

ಅವರ ಭಾವನೆ.² ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'Macbeth' ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿ ಅದರ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ "ಇನ್ನೂರು ನಲವತ್ತು ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭರತಖಂಡದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ, ಆ ಕವಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಇಂಥಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯವೃಂದದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.) ಅನುಕೂಲಗಳು ಸಾಲದೆ, ಇದ್ದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿ ಬರೆದದ್ದು ಭಂದಸ್ವಿಗೂ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೂ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಲು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದೆ ಅವನು ಬರೆದದ್ದೇ ಭಂದಸ್ವಿ ಅವನು ಬರೆದದ್ದೇ ವ್ಯಾಕರಣ, ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಥವೇ ಶಬ್ದಾರ್ಥವೆಂದು - ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಭಂದಸ್ವಿ, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ವ್ಯಾಕರಣ, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಿಘಂಟುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ - ಹುಟ್ಟಿರುವ ಅವನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯರಸವೂ ಉಳ್ಳ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಲು ಈ ಬಡ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಸ, ಗುಣ, ಮಾತೆ, ಭಂದಸ್ವಿನ ಕತ್ತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಒದ್ದಾಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಕನ್ನಡ ಸುಂಡಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಆ ವಿಸೂವಿಯಸ್ ಪರ್ವತವು ತನ್ನ ಜ್ವಾಲಾವದನದಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಮತಿಯನ್ನು (Translators are murderers) ಘರ್ಜನಂಗೈಯುತ್ತಿರುವುದು."³ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಮೇಲಿದ್ದ ಗೌರವಕ್ಕಿಂತ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವೇನೂ ಗೌಡರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ⁴ ಅವರು ನಿರರ್ಥಕವಾದರೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಕೀಳುಭಾವನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. 'ಪ್ರತಾಪ ರುದ್ರದೇವ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮುನ್ನುಡಿ ಅಂಶಗಳು ನಂತರದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು.

'Macbeth'ನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು, 'ಪ್ರತಾಪ ರುದ್ರದೇವ' ಎಂದು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ನಡೆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಮೂಲದ ಭಾವಗಳಾವುದನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳೂ, ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಘಟನೆಗಳೂ ತಲೆದೋರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕನ್ನಡಗಿರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? Duncan ದೊರೆಯನ್ನು Macbethನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ Lady Macbeth ಎದುರುಗೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ ಮಾಡಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುವುದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ."⁵ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳ ವಿಂಘಡಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತೆ. ಅದರ ಮೂಲಗತವಾಗಿಯೇ ನಾಟಕ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಎತ್ತರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್‌ನನ್ನು-ವೀರಸೇನನಾಗಿ, ಡಂಕನ್ ವಿಜಯಧ್ವಜನಾಗಿ, ಲೇಡಿ ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್‌ಳನ್ನು-ಚಂದ್ರವಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿರುವುದಾದರೂ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ, ನಡೆ ನುಡಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ

² ಶಾಮರಾಯ ತ.ಶು, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪು.127

³ ಶಾಮರಾಯ ತ.ಶು, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪು.127

⁴ ಇದನ್ನು ಬರೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುನೀಷರ್ ಆಗಿದ್ದರು

⁵ ಶಾಮರಾಯ ತ.ಶು, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪು.127

ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜನಾದ ವಿಜಯಧ್ವಜನು ಆತನ ಸೇನಾಪತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಚಂದ್ರವಲ್ಲಿ ಕೈಹಿಡಿದು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು, ಗೋಷ್ಠಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮುಂತಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿವೆ. ಇದರ ಕುರಿತ ಅರಿವು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರಿಗೆ ಇತ್ತಾದರೂ ಮೂಲವನ್ನು ತಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಕಾವ್ಯಮಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನ ನಾಟಕವನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಕಡು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆ ಶತಮಾನದ ರೂಪಾಂತರಕಾರರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲಾಖವಾಗಿ ಏಕೆಂದರೆ ರೂಪಾಂತರದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಿಂತ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಂದು ಹೊಸ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ನಿಲುವು ಮಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹ.

Macbeth ನಾಟಕವನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸಿದ ಮರುವರ್ಷ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ 'A mid-summer night's dream' ನಾಟಕವನ್ನು 'ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯಂ'ನ್ನು ಎಂದು ರೂಪಾಂತರಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲ ನಾಟಕದ ಪ್ರಣಯ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ-ಪ್ರಮೀಳೆಯರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಅರ್ಜುನ-ಪ್ರಮೀಳೆ, ರತಿ-ಮನ್ಮಥರಂತಹವರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಮೇಳದವರ ನಾಟಕ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಹಜವಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಕೌಶಲಗಳು 'ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ'ಕ್ಕಿಂತ 'ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯಂ'ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ 'ಎ ಮಿಡ್ ಸಮರ್ ನೈಟ್ ಡ್ರೀಮ್'ದ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿದೆ. ಗೌಡರು ಮೂಲ ಕಥೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಥೆನ್ಸ್ ರಾಜನಾದ ಥಿಸಿಯಸ್‌ನಿಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾದ ಹಿಪ್ಪೋಲಿಟಾಳಿಗೂ ನಡೆಯುವ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಕರಣ. ಅದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಮೀಳೆಗೂ ನಡೆಯುವ ವಿವಾಹ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಅರ್ಜುನ, ಪ್ರಮೀಳೆ, ರತಿ-ಮನ್ಮಥ ಇವರ ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಥಿಸಿಯಸ್, ಹಿಪ್ಪೋಲಿಟಾ ಜೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೀಳೆಯದೇ ಮೇಲುಗೈ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ಮೈಚಳಿ ಬಿಟ್ಟು, ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೊನೆಗೆ ಮದುವೆ ನಡೆಯುವುದು ಥಿಸಿಯಸ್‌ನ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ; ಪ್ರಮೀಳೆಯ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ."⁶ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳ ವಿಂಘಡನೆಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಾಗಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

'ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯಂ' ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು

"ಶ್ರೀಮಾನ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ಮೂಲದ ಕಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯೂ ಕಾಣಬರಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಟಕದ ಜೀವಾಳವೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಾಸ್ಯ. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ಬರೆದಾಗ ಇನ್ನೂ ಕೇವಲ 27-28 ವರ್ಷಗಳ ತರುಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಳವಾದ ಜೀವನ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತೊಡಗದೆ ನಗೆಬಗೆಯ ಚಿಲ್ಲಾಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಂತಹ ಚಳಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಸಂತಮಾಸವೆಂಬುದು ಒಂದು ದೈವದತ್ತವಾದ ವರ. ಆದ್ದರಿಂದ Midsummer night's dream ಎಂದರೆ, ನಡುಬೆಸಿಗೆಯ ಇರುಳಿನಸಿನ ಸವಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಹೊರಟಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಲೋಕ ಸಾಲದೆ ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆತಂದಿದ್ದಾನೆ."⁷ ಈ ನಾಟಕ ಹಾಸ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಸೆಲೆಯೂ ಇದೆ. ಅದು ಅವರ ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಗೌಡರು ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಥೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ವೈಪಲ್ಯ ಹೊಂದಿದರು.

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ರೂಪಾಂತರ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ರೂಪಾಂತರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರೂಪಾಂತರವೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಜೀವಂತಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಯಿದೆ. 1901 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ' ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಂದಿನ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಪಿ.ಎನ್.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ನಾಟಕದ ವಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಜಾನಕೀಪರಿಣಯ' ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕವಿರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ ಗೌಡರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶತಮಾನಗಳ ರಾಮಾಚಾರಿ ಬೇಳೆಹುಳಿ ಭೀಮಾಚಾರಿ ಸುಖಬಿಟ್ಟ ಶೇಷ, ಗುಲಾನಿ ಗೋಪಾಲಚಾರಿ ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷ.

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ಈ ನಾಟಕ ಬರೆದಾಗ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು, ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ 'English Classics for kanarese Readers' ಎನ್ನುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ. "ಈ ನಾಟಕ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ನವೀನವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಜಾನಕೀಪರಿಣಯವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಗುಣವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೆ ಎಂದು ತಿಲಿಯತಕ್ಕದು ಈ ರಾಮ ಕಥೆಯಿಂದ ಫಣಿರಾಯನಿಗೆ ಹೊರೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಲಾರರು."⁸ ಈ ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ವ್ಯತಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೃತಿಯೊಂದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಸ್ವಂತ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಇದ್ದು, ಗದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪದ್ಯವೂ ಇದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

⁷ ಶಾಮರಾಯ ತ.ಶು, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪು.135

⁸ ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ.ಜಿ.ಆರ್, ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ, ಪು.80

⁶ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂ.6 ಭಾಗ.1 ಪು.166

ಇದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಾಟಕ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕವೆಂದು ಕರೆದರೂ, ಅದು ಕೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯೇ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೂ ಸೀತಾರಾಮರ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಹಂತವನ್ನು ತಲೆಪಿಡಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಮೂಲ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ, ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆ ವಿಚಿತ್ರ ತಿರುವಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಳ್ಳಿನಷ್ಟು ಅಹಂ ಇಲ್ಲದ ರಾವಣ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಪೇಲವನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಹಟ, ಭಲ ಇಲ್ಲಿ ಹತಾಶನಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸೀತೆ ತನಗೆ ದಕ್ಕದೆ ಹೋದಾಗ ಕೊರಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣ ಮಡಿದ ನಂತರ ಲಂಕೆ ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ರಾಮ-ರಾವಣರ ಯುದ್ಧದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ಗೌಡರು ರಾವಣನ ಯಥೋಚಿತ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇತರ ಅನುವಾದಕರ ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ಸಹ ಅವರು ಬದುಕಿದ ಪಂಪರೆ, ಪರಿಸರ, ತಾವು ಕಂಡ ಜೀವಾನುಶ್ರಮ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಒಳಿತು ಕೆಡಕುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಹ ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ತಂದರು. ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖ್ಯವಾದರು ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪರಿಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ಕಾರ್ಯವು ಗಮನೀಯವಾದುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಕೃತಿಗಳು

1. ರಾಜೇಗೌಡ. ಹ.ಕ. ಸಂ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ ಗೌಡರ ಕೃತಿಗಳು, ಬೆಳಕೆರೆ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, 2009
2. ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ ಜಿ.ಆರ್, ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇ ಗೌಡ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದೆಹಲಿ, 2015
3. ರಾಜೇಗೌಡ. ಹ.ಕ. (ಸಂ)ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ ಗೌಡರ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು, ಕ.ಸಾ.ಪ. ಬೆಂಗಳೂರು, 2010
4. ಹಾವನೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, 1974
5. ನಾವಡ ಎ.ವಿ, ಮುಂಬೆಳಗು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು, 2015
6. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್.ಎಲ್.ಎಸ್, ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ್ ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಕಥೆಗಳು, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು, 2003
7. ಸುಜಾತಾ, ಎಚ್.ಎಸ್, ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದೆಹಲಿ, 2001
8. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಜಿ.ಎಸ್, (ಸಂ), ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ, ಸಂ. 6-ಭಾಗ. 1 ಮತ್ತು 2.
9. ಭಗವಾನ್. ಕೆ. ಎಸ್, ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ನಾಲ್ಕು ನಾಟಕಗಳು, 2010
10. ರಂಗಣ್ಣ ಎಸ್. ವಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಗಂಭೀರ ನಾಟಕಗಳು, ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರು, 2008

11. ಶಾಮರಾಯ ತ.ಸು, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. 1962
12. ಸುರೇಶ ಕಾಂತರಾಜಪ್ಪ, ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರ ನಾಟಕಗಳು ತೌಲನಿಕ ಅವಲೋಕನ, ವಸು ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು, 2011